

31. Kaupunginmuseo

Helsingin kaupungin museon kertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Museolautakuntaan kuuluivat v. 1948 professori A. Hämäläinen puheenjohtajana, filosofian tohtori T. Stjernschantz varapuheenjohtajana sekä jäsenenä arkistonhoitaja A. M. Ikonen, toimistonhoitaja J. E. Janatuinen ja filosofian tohtori Y. F. Nurmio. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimittaja K. Y. Räisänen ja hänen kuolemansa jälkeen elokuun 26 p:stä vuoden loppuun lakitieteen tohtori E. Hiitonen. Sihteerin tehtäviä hoiti museon intendentti, arkkitehti A. W. Rancken ja hänen virkalomansa aikana syyskuun 15 p:stä vuoden loppuun museonhoitaja H. K. Helminen. Intendentti Rancken oikeutettiin säädetyn eroamisiansa saavutettuaan jäämään virkaansa kesäkuun 28 p:ään 1949 saakka.

Museolautakunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Kokouspaikkana oli kaupunginmuseon kansliahuone.

Toisessa kokouksessaan käsitteli museolautakunta laajasti museon hoitoa koskevia kysymyksiä ja päätti ¹⁾ esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginmuseoon saataisiin palkata osapäivätyöntekijänä henkilö hoitamaan museon kassa- ja kirjanpitotyöt. Tämän esityksen johdosta kaupunginhallitus päätti ²⁾ toukokuun 13 p:nä oikeuttaa kaupunginmuseon palkkaamaan osapäivätyöntekijän maksamalla hänelle tilapäisen työvoiman tililtä puolet 16. palkkaluokan mukaisesta palkasta. Kassanhoitajan toimi täytettiin kesäkuun 15 p:nä.

Museolautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti ²⁾ huhtikuun 15 p:nä oikeuttaa kaupunginmuseon pitämään enintään 10 000 mk:n käsikassaa.

Samaan aikaan kuin museolautakunta oli lähettänyt kaupunginhallitukselle yllämainitut esityksensä, apulaisreviisori W. Wickberg suoritti kaupunginreviisorin määräyksestä tarkastuksen kaupunginmuseossa. Tarkastuskertomuksessaan apulaisreviisori Wickberg myös puolestaan ehdotti, että museolle myönnettäisiin oikeus käsikassan pitämiseen ja että museon lipunmyyntikassaa ja kirjanpitoa hoitamaan saataisiin palkata osapäivätyöntekijä. Kolmas apulaisreviisori Wickbergin ehdotus koski museoesineiden poistamista kalustoluettelosta. Tarkastaja oli todennut museon hyvin hoidetuksi sekä että sillä oli tärkeä tehtävä kaupungin kulttuurielämässä.

Kaupunginhallituksen pyynnöstä museolautakunta antoi lokakuun 1 p:nä lausunnon Svenska odlingens vänner i Helsingin nimisen yhdistyksen kirjelmän johdosta. Museolautakunta asettui kannattamaan avustuksen myöntämistä mainitulle yhdistykselle Herttoniemen kartanon ja puiston kunnostamiseen, mutta ei voinut määritellä kantaansa avustussumman suuruuteen nähden, koska Svenska odlingens vänner i Helsingin yhdistys ei ollut esittänyt selvitystä taloudellisesta tilastaan eikä yksityiskohtaista suunnitelmaa pyydetyn vuotuisen avustuksen käytöstä.

Todettuaan kaupunginmuseon hälytyslaitteiden olevan välttämättä uusimisen tarpeessa, hyväksyi ³⁾ museolautakunta Siemens sähkö oy:n tarjouksen ja kustannusarvion ja

¹⁾ Museolk. 9 p. maalisk. 4 §. — ²⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 206. — ³⁾ Museolk. 26 p. lokak. 2 §.

anoi kaupunginhallitukselta tarvittavia varoja, mitkä heti myönnettiin. Kunnostamistöiden valmistuttua hälytyslaitteet sisälsivät 11 hälytyspistettä.

Myöskin museorakennuksen vanhat ja tulenvaaralliset kellarivalot olivat parhaillaan uusittavana museolautakunnan lähetettyä asiasta kirjelmän kiinteistötoimiston talo-osastolle.

Kaupunginmuseon kokoelmat karttuivat kertomusvuonna osaksi ostojen avulla, osaksi lahjoituksilla, yhteensä 293 numerolla. Uudet esineet jakaantuivat seuraaviin ryhmiin:

	Numeroita		Numeroita
Valokuvia ja valokuvalevyjä	227	Työkaluja	4
Kirjallisuutta	30	Rakennuksen osia	8
Karttoja	1	Maalöytöjä	1
Tauluja ja piirroksia	4	Merenkulkuesineistöä	2
Huonekaluja	1	Asiakirjoja	7
Puvustoa ja käsitöitä	5		
Merkkejä ja sinettejä	3		
		Yhteensä	293

Museon kokoelmiin kertomusvuoden aikana saaduista esineistä arvokkain oli taiteilija O. Kleineh'n öljymaalaukset Hanasaaresta v:lta 1873, minkä kaupunginhallitus museolautakunnan esityksestä päätti ¹⁾ ostaa neiti C. Mecheliniltä 150 000 mk:n hinnasta.

Osoituksena kaupunginmuseota kohtaan tunnetusta harrastuksesta olivat museon saamat lahjoitukset, joilla paitsi historiallista arvoa monissa tapauksissa oli myös melkoinen rahallinen arvo. Museota muistivat kertomusvuoden aikana lahjoin seuraavat henkilöt, laitokset ja liikkeet: professori G. Andersson, Fazerin musiikkikauppa, merenkulkuhallitus, lyseolainen K. Pusa, professori M. Rapola, dosentti K. Lindberg Tukholmasta, neiti A. Mäkäräinen, L. Lindelöfin konetehtas oy., Helsingin kaupungin kaasulaitos, Kaupalehti, rouva H. Holsti Saltsjöbadenista, W. Söderström oy., O. Parkkisen perikunta, herra T. Laine, pankinjohtaja E. I. Kallio, kapteeni K. Gadd, Bromarvin Marttayhdistys, arkkitehti N. Wasastjerna, Kustannus oy. Tammi, postitarkastaja S. Grönroos, rouva M. Skarp, vapaaherratar G. v. Julin, rouva E. v. Törne-Arfwedsson Tukholmasta, isännöitsijä T. Holm, rouva K. v. Hellens-Herrington, toimittaja R. Moisio, filosofian maisteri H. Kontturi sekä rakennushallituksen varasto.

Kaupunginmuseon kokoelmista oli museolautakunnan päätöksen ²⁾ mukaisesti toukuun 12 p:n ja elokuun 31 p:n välisen ajan 6 Suomenlinna-aiheista taulua Suomenlinnan 200-vuotismuistonäyttelyssä, jonka Muinaistieteellinen toimikunta oli järjestänyt.

Kaupunginmuseota edusti pohjoismaisilla museopäivillä ja Suomen museoliiton vuosikokouksessa museonhoitaja Helminen.

Museon kokoelmiin tutustumassa ja niissä opiskelemissa kävi kertomusvuoden aikana yhteensä 8 951 henkilöä, joista 6 052 maksavia ja 2 899 vapaasti kävijöitä. Kymmeniä koululais- ja opintoryhmiä kävi museossa osaksi heitä varten järjestettyinä ylimääräisinä aukioloaikoina. Museonhoitaja opasti näitä ryhmiä.

Pohjoismaisten museopäivien aikana Helsingissä kesäkuun 8—13 p:nä esiteltiin kaupunginmuseota Ruotsin, Norjan ja Tanskan museoväelle.

Museon valokuva-, kartta- ja piirroskokoelmat sekä arkisto palvelivat kertomusvuoden aikana lukuisia tutkijoita ja päivittäin jouduttiin toimittamaan sekä kuvia että muuta Helsingin historiaa valaisevaa aineistoa julkaisijoita, teollisuusyhtymien valistustoimintaa ja opintoryhmiä yms. varten. Tällä tavoin kartutettiin museon valokuvalevykokoelmaa, kun tilatuista kuvista negatiivi ja yksi kopio sopimuksen mukaan jäi museoon. Kokoelmista olevista esineistä saatiin myös näin valokuvia.

Museon julkaisujen myynti tuotti yhteensä 4 720 mk.

Museon kokoelmat pidettiin avoinna yleisölle päivittäin klo 12—15, paitsi torstaisin klo 17—20, jolloin pääsy museoon oli maksuton ja lauantaisin, jolloin museo oli suljettuna. Pääsymaksu oli 10 mk henkilöltä, paitsi alle kouluikäisiä lapsia ja koululuokkia, jotka pääsivät kokoelmiin ilmaiseksi.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 206. — ²⁾ Museolk. 26 p. huhtik. 2 §.

Museon menot v. 1948 olivat 1 514 479 mk ja jakaantuivat seuraaviin menoeriin:

Talousarvion momenttiniemi	Määrärahat talousar- vion mu- kaan, mk	Lisä- määrä- rahat, mk	Yhteensä käytettä- vissä ole- via varo- ja, mk	Menot tilien mu- kaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	14 175	—	14 175	11 500	+ 2 675
Sääntöpalkkaiset virat	436 320	232 665	668 985	668 985	—
Tilapäistä työvoimaa	92 000	9 350	101 350	241 348	—139 998
Vuokra	172 080	—	172 080	172 080	—
Lämpö	200 000	—	200 000	112 326	+ 87 674
Valaistus	2 500	—	2 500	2 028	+ 472
Vedenkulutus	1 200	1 279	2 479	2 479	—
Tarverahat	25 000	—	25 000	39 997	— 14 997
Hälytyslaitteiden uusiminen ...	—	56 900	56 900	56 900	—
Kokoelmien kartuttaminen siirto v:sta 1947	62 742				
v:n määräraha	60 000				1)
Yhteensä	1 066 017	450 194	1 516 211	1 514 479	— 64 174

Tuloja, jotka arvioitiin 70 000 mk:ksi, kertyi 65 240 mk.

1) V:een 1949 siirtyy 65 906 mk.